

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2026
(OR. en)

10400/26

SOC 390
EMPL 209
EDUC 260
ECOFIN 802
COMPET 806
ENV 789
ENER 421
JAI 859
GENDER 113
JEUN 156
SAN 502

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Αξιολόγηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2026 και της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2025: Γνωμοδότηση της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας - Προσυπογραφή

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες η γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την αξιολόγηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2026 και της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2025, προς προσυπογραφή από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδό του στις 29 Ιουνίου 2026.

Προσθήκες του παρόντος σημειώματος:

- Επισκοπήσεις κοινωνικής σύγκλισης της EMCO και της ΕΚΠ του 2026 — Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα (ADD 1)
- Επισκοπήσεις πολυμερούς εποπτείας της EMCO του 2026 — Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα (ADD 2)
- Πολυμερείς επισκοπήσεις εφαρμογής της ΕΚΠ του 2026 — Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα (ADD 3)

Γνωμοδότηση της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με τον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2026

Προοίμιο

Η Επιτροπή Απασχόλησης (EMCO) και η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ) είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και των κοινωνικών πολιτικών.¹ Ως εκ τούτου, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2026, οι επιτροπές:

- Ενόψει της συνόδου του Συμβουλίου EPSCO στις 9 Μαρτίου, εκπόνησαν την ετήσια *σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (EAR)* και την *κοινή έκθεση για την απασχόληση (KEA)*, μαζί με τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου. Η EMCO εκπόνησε επίσης την πρώτη *σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην ΕΕ*.²
- Ενόψει της συνόδου του Συμβουλίου EPSCO στις 29 Ιουνίου, εκπόνησαν τις νέες *ειδικές ανά χώρα συστάσεις (CSR)*³ και εξέφρασαν απόψεις σχετικά με το *συνοδευτικό οριζόντιο σημείωμα* για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.⁴

¹ Βάσει των διατάξεων των άρθρων 148, 150 και 160 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ), των αποφάσεων [2015/772](#) και [2015/773](#) του Συμβουλίου για τη σύσταση των επιτροπών και του [κανονισμού 2024/1263](#) σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών.

² Όλα τα έγγραφα εγκρίθηκαν από την Επιτροπή στο πλαίσιο της [φθινοπωρινής δέσμης](#) στις 25 Νοεμβρίου 2025. Μετά τις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο των επιτροπών, εγκρίθηκαν ή εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Μαρτίου. Τα τελικά κείμενα της [EAR](#), της [σύστασης σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο](#), της [KEA](#) και των [συμπερασμάτων του Συμβουλίου](#) είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

³ Εγκρίθηκαν από την Επιτροπή στο πλαίσιο της [εαρινής δέσμης](#) στις 3 Ιουνίου και, μετά τις διαπραγματεύσεις στις επιτροπές, αναμένεται να εγκριθούν κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου EPSCO στις 29 Ιουνίου και να εκδοθούν από το Συμβούλιο στις 10 Ιουλίου.

⁴ Το οριζόντιο σημείωμα σχετικά με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026, το οποίο εκπονήθηκε υπό την εποπτεία της κυριακής Προεδρίας, έχει ως στόχο να συμβάλει στις πολιτικές συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 18-19 Ιουνίου.

- Συνέβαλαν στην κατάρτιση των συστάσεων του Συμβουλίου για την προσυπογραφή των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων (ΜΔΔΣ).⁵

Η EMCO και η ΕΚΠ εξέτασαν επίσης την πρόοδο που σημείωσαν τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και παρακολούθησαν την κατάσταση της κοινωνικής σύγκλισης στην ΕΕ με βάση τα πορίσματα του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης (SCF).⁶ Όσον αφορά το τελευταίο, η ανάλυση πρώτου σταδίου ενσωματώθηκε στην κοινή έκθεση για την απασχόληση του 2026, η δε ανάλυση δεύτερου σταδίου δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή και στη συνέχεια συζητήθηκε από τις επιτροπές.⁷

Υπό το φως των εν λόγω δραστηριοτήτων, το **τμήμα 1** της παρούσας γνώμης περιλαμβάνει τις απόψεις των επιτροπών για τις σχετικές με τη διακυβέρνηση πτυχές του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Στο **τμήμα 2** παρουσιάζονται προβληματισμοί σχετικά με τις προτάσεις CSR του 2026 βάσει πρότασης της Επιτροπής, που υποβλήθηκαν στην EMCO και την ΕΚΠ στις 4 Ιουνίου. Στο **τμήμα 3** εκτίθεται το αποτέλεσμα της εξέτασης της προόδου των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και των πορισμάτων του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης, με τη μορφή θεματικών μηνυμάτων. Τα αντίστοιχα συμπεράσματα ανά χώρα επισυνάπτονται στα **παραρτήματα**.

⁵ Οι εν λόγω συστάσεις του Συμβουλίου εκδίδονται κατά τις συνόδους του Συμβουλίου ECOFIN.

⁶ Ο σχεδιασμός και τα χαρακτηριστικά του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης συζητήθηκαν στο πλαίσιο ειδικής ομάδας εργασίας EMCO-ΕΚΠ που δραστηριοποιήθηκε κατά την περίοδο 2022-2023 και περιγράφονται στα [Κύρια μηνύματα σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο](#) και σε σχετική [έκθεση](#). Τα δύο έγγραφα υποβλήθηκαν στους υπουργούς EPSCO τον Ιούνιο του 2023.

⁷ Η Επιτροπή δημοσίευσε την ανάλυση δεύτερου σταδίου μέσω [εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της](#) στις 21 Απριλίου. Η ανάλυση συζητήθηκε από την EMCO και την ΕΚΠ μέσω ειδικών επισκοπήσεων, τα αποτελέσματα των οποίων συνοψίζονται στο τμήμα 3.1.

Τμήμα 1

Πτυχές του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σχετιζόμενες με τη διακυβέρνηση

Ο κύκλος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2026 σηματοδότησε το δεύτερο έτος εφαρμογής του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, εντός του οποίου έχει εδραιωθεί ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιτροπές εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη βαθύτερη ενσωμάτωση των οικονομικών πολιτικών, των πολιτικών απασχόλησης, των πολιτικών για τις δεξιότητες και των κοινωνικών πολιτικών σε όλο το φάσμα της διαδικασίας του Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026. Η εξέλιξη αυτή βασίζεται στις σημαντικές εργασιακές και κοινωνικές διαστάσεις των ΜΔΔΣ⁸, στα οποία η EMCO και η ΕΚΠ συνέχισαν να συμβάλλουν, ανάλογα με την περίπτωση, κατά την κατάρτιση συστάσεων του Συμβουλίου στις οποίες προσυπογράφεται το περιεχόμενό τους. Οι επιτροπές φρονούν ότι αυτή η ισχυρότερη ενσωμάτωση των πολιτικών συνάδει με το μακροχρόνιο έργο που έχουν επιτελέσει όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις στις πολιτικές για την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες και στις κοινωνικές πολιτικές ως κινητήριες δυνάμεις της συμπεριληπτικής οικονομικής ανάπτυξης, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.⁹

⁸ [Επιστολή των προέδρων της EMCO και της ΕΚΠ σχετικά με τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια](#), η οποία υποβλήθηκε στους υπουργούς EPSCO τον Φεβρουάριο του 2025.

⁹ [Οδήγησαν στη γνωμοδότηση σχετικά με την προστιθέμενη αξία των κοινωνικών επενδύσεων και τον ρόλο του τομέα του Συμβουλίου EPSCO στη διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου](#) (που προσυπογράφηκε από το Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2023), στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμβολή των πολιτικών για την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες και της κοινωνικής πολιτικής σε ανθεκτικές οικονομίες (που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2024), και στις [προαιρετικές κατευθυντήριες αρχές για τα κράτη μέλη της ΕΕ για την αξιολόγηση του οικονομικού αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στους τομείς της αγοράς εργασίας, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής πολιτικής](#) (που προσυπογράφηκαν από το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2024).

Με τον κύκλο του Εξαμήνου του 2026 εισήχθησαν για πρώτη φορά σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο και ολοκληρωμένη ανάλυση των προκλήσεων όσον αφορά την ποιότητα των θέσεων εργασίας, ενώ δίνεται εκ νέου έμφαση στη μείωση των κινδύνων φτώχειας, των ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού σε ευθυγράμμιση με τη νέα στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας.¹⁰ Μεσώ της σύστασης σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο θεσπίζεται ένα ανανεωμένο πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου στην Ένωση. Τίθενται δε στο επίκεντρο και αναγνωρίζονται ως επείγουσες η αντιμετώπιση των ελλείψεων σε στρατηγικούς τομείς, η επιτάχυνση της αναγνώρισης των προσόντων, η ενίσχυση των θεμελιωδών δεξιοτήτων, η επέκταση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) και της εκπαίδευσης στους τομείς STEM, καθώς και η ευρύτερη χρήση των πληροφοριών για τις δεξιότητες με σκοπό τη στήριξη των μεταβάσεων στην αγορά εργασίας και της ανταγωνιστικότητας. Ταυτόχρονα —με βάση τη γνώμη της EMCO που εκδόθηκε το 2025 και τη σχετική επικαιροποίηση του πλαισίου παρακολούθησης¹¹— η ποιότητα των θέσεων εργασίας εντάχθηκε συστηματικά στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ενώ περιλαμβάνεται και ειδική ανάλυση στην ΚΕΑ του 2026 και στις εκθέσεις ανά χώρα, με αποτέλεσμα οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις να παρέχουν ρητά, όπου κρίνεται σκόπιμο, καθοδήγηση πολιτικής σε όλες τις κύριες διαστάσεις του. Η εαρινή δέσμη αντικατοπτρίζει επίσης τις προτεραιότητες της νέας στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως σε σχέση με τους μοχλούς πολιτικής για τη μείωση των κινδύνων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

¹⁰ [Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και ένταξη](#), που δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή στις 6 Μαΐου 2026.

¹¹ [Γνωμοδότηση της EMCO σχετικά με τις διαστάσεις της ποιότητας των θέσεων εργασίας](#), η οποία υποβλήθηκε στους υπουργούς EPSCO τον Ιούνιο του 2025. Στον δείκτη επιδόσεων απασχόλησης για το 2026 θα συμπεριληφθεί επικαιροποιημένο πλαίσιο παρακολούθησης, το οποίο θα διαβιβαστεί στο Συμβούλιο πριν από τη σύνοδο του Συμβουλίου EPSCO τον Οκτώβριο.

Όσον αφορά την κοινωνική και τη σχετική με την απασχόληση διάσταση του Εξαμήνου, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του 2026 οι επιτροπές προέβησαν σε απολογισμό της προόδου που έχει σημειωθεί προς την επίτευξη των ενωσιακών και εθνικών στόχων για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού¹². Σε γενικές γραμμές, η Ένωση βρίσκεται σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη του στόχου της για την απασχόληση έως το 2030, καθώς αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη επιτύχει ή υπερβεί τους εθνικούς τους στόχους. Ταυτόχρονα, η ανεπαρκής πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη του στόχου για τις δεξιότητες έως το 2030 ενέχει σημαντικούς κινδύνους για το μέλλον, υπό το φως των συνεχιζόμενων ελλείψεων εργατικού δυναμικού και της υποτονικής αύξησης της παραγωγικότητας. Οι επιτροπές εκφράζουν επίσης την ανησυχία τους για το γεγονός ότι η πρόοδος όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού παραμένει ανεπαρκής και άνιση μεταξύ των κρατών μελών, καθώς η Ένωση απομακρύνεται επί του παρόντος από την επίτευξη του στόχου μείωσης της φτώχειας έως το 2030 και εξακολουθεί να βρίσκεται αντιμέτωπη με ανισότητες που επηρεάζουν τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Οι επιτροπές προσβλέπουν στη συζήτηση του επικείμενου σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2026 με σκοπό τη στήριξη της προόδου όσον αφορά την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030.¹³

Προκειμένου να υποστηρίξουν τον προσδιορισμό κινδύνων και προκλήσεων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση, οι επιτροπές συνεισέφεραν στην υλοποίηση του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης βασιζόμενες σε αναλύσεις που διενήργησε η Επιτροπή. Σε συνέχεια των απόψεων που εκφράστηκαν σε προηγούμενους κύκλους του Εξαμήνου¹⁴, ορισμένα κράτη μέλη επισήμαναν ότι υπάρχει περιθώριο περαιτέρω βελτίωσης στο χρονοδιάγραμμα της ανάλυσης δεύτερου σταδίου, για την οποία θα ήταν επωφελείς η παροχή περισσότερου χρόνου για τη διεξαγωγή τεχνικών διαλόγων μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, καθώς και η ενίσχυση της διάρθρωσης της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των τομέων πολιτικής και η σαφέστερη αναγνώριση των πρόσφατων εξελίξεων. Από τις συζητήσεις προέκυψε η ανάγκη συμβιβασμού μεταξύ της παροχής περισσότερου χρόνου για τη διεξαγωγή διεξοδικών τεχνικών διαλόγων, με σκοπό την ποιότητά τους, και της διασφάλισης έγκαιρης διαθεσιμότητας των στοιχείων για τις επισκοπήσεις πολυμερούς εποπτείας των επιτροπών. Η EMCO και η ΕΚΠ εκφράζουν ικανοποίηση για το γεγονός ότι τα πορίσματα του πλαισίου ενσωματώθηκαν στις προτάσεις CSR και τις εκθέσεις ανά χώρα του 2026, στηρίζοντας έτσι τον προσδιορισμό δράσεων πολιτικής για την προώθηση της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης.

¹² Τον Ιούνιο του 2022 οι επιτροπές υπέβαλαν στο Συμβούλιο [γνωμοδότηση σχετικά με τη διαδικασία καθορισμού των εθνικών στόχων για το 2030](#).

¹³ Οι επιτροπές συνεισέφεραν στο επόμενο σχέδιο δράσης μέσω της [γνωμοδότησης σχετικά με τις μελλοντικές πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2024 και κατά τη διάρκεια ανταλλαγής απόψεων που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2025.

¹⁴ [Αξιολόγηση του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης όπως εφαρμόστηκε σε πιλοτική βάση κατά τον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024](#), η οποία συζητήθηκε στο Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του σε σύνθεση EPSCO στις 2 Δεκεμβρίου 2024.

Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, η EMCO και η ΕΚΠ διεξήγαγαν επίσης εκτενείς συζητήσεις με τους ενωσιακούς κοινωνικούς εταίρους και εκπροσώπους οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τις προτεραιότητες πολιτικής που καθορίζονται στη φθινοπωρινή και την εαρινή δέσμη. Οι ανταλλαγές αυτές κατέληξαν σε εποικοδομητικό και ουσιαστικό διάλογο, ο οποίος ελήφθη δεόντως υπόψη κατά την προετοιμασία της παρούσας γνωμοδότησης. Οι επιτροπές επαναβεβαιώνουν ότι η συμμετοχή κοινωνικών εταίρων, εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων σε όλα τα στάδια του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του κύκλου χάραξης εθνικών πολιτικών αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για την επιτυχία του συντονισμού και της εφαρμογής των οικονομικών, των κοινωνικών και των σχετικών με την απασχόληση πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2026, η EMCO θα διενεργήσει ειδική επανεξέταση του κοινωνικού διαλόγου για την αξιολόγηση της προόδου σε όλα τα κράτη μέλη και θα υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την κατάσταση του κοινωνικού διαλόγου σε ολόκληρη την Ένωση.¹⁵

Τέλος, οι επιτροπές τονίζουν ότι η δημοσίευση της εαρινής δέσμης τον Ιούνιο οδήγησε, για τρίτο συνεχόμενο έτος, στη θέσπιση ad hoc ρυθμίσεων σε επίπεδο επιτροπών για τη διασφάλιση της συμμετοχής του τομέα EPSCO βάσει της Συνθήκης στην προετοιμασία και την έγκριση των νέων ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, για άλλη μια φορά, να περιοριστεί ο χρόνος για ανταλλαγές με τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο των επιτροπών και για την ουσιαστική ανάλυση και εκπόνηση των νέων ειδικών ανά χώρα συστάσεων από τα κράτη μέλη, καθώς και να μετατραπεί η ετήσια κοινή συνεδρίαση μεταξύ της EMCO, της ΕΚΠ και της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής (ΕΟΠ) σε υβριδική συνεδρίαση. Υπάρχει κίνδυνος το συμπιεσμένο χρονοδιάγραμμα για την εξέταση των κοινωνικών πτυχών των ειδικών ανά χώρα συστάσεων και των πτυχών τους που αφορούν την απασχόληση και τις δεξιότητες να υπονομεύσει την αξιοπιστία της διαδικασίας του Εξαμήνου και να επηρεάσει αρνητικά τον ενστερνισμό και την ταχεία εφαρμογή των συστάσεων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι διατίθεται περιορισμένος χρόνος για ουσιαστικές πολυμερείς συζητήσεις, καθώς και για εθνικές διαβουλεύσεις με τη συμμετοχή όλων των σχετικών συμφεροντούχων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η EMCO και η ΕΚΠ εξακολουθούν να τάσσονται υπέρ της θέσπισης κατάλληλου και προβλέψιμου χρονοδιαγράμματος για τη δημοσίευση της εαρινής δέσμης και είναι πρόθυμες να στηρίξουν την Επιτροπή και τις μελλοντικές Προεδρίες του Συμβουλίου ως προς αυτό.

¹⁵ Το 2025 η EMCO συμφώνησε να αναδιαρθρώσει και να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της επανεξέτασης του κοινωνικού διαλόγου με σκοπό την παρακολούθηση της εφαρμογής της [σύστασης του Συμβουλίου του 2023 για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην ΕΕ](#) σε όλα τα κράτη μέλη, και οι εθνικοί κοινωνικοί εταίροι κλήθηκαν να συμβάλουν ως συμμετέχοντες στις συζητήσεις.

Τμήμα 2

Αξιολόγηση των συστάσεων της Επιτροπής για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026

Οι κατευθύνσεις πολιτικής της εαρινής δέσμης μέτρων του 2026 αντικατοπτρίζουν ένα κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από αυξημένη γεωπολιτική αβεβαιότητα, επιτάχυνση των τεχνολογικών αλλαγών και διαρθρωτικές προκλήσεις που εξακολουθούν να υφίστανται και επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα και την κοινωνική συνοχή της Ένωσης. Οι επιτροπές παρατηρούν ότι στον κύκλο του 2026 εδραιώνεται περαιτέρω μια διαρθρωτική εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στο πλαίσιο της οποίας η ανταγωνιστικότητα, η ανθεκτικότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη αντιμετωπίζονται όλο και περισσότερο με ολοκληρωμένο τρόπο, ενώ παράλληλα το ανθρώπινο κεφάλαιο και η κοινωνική συνοχή αναγνωρίζονται ως προϋποθέσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας και την οικονομική σταθερότητα. Τούτων δοθέντων, στον φετινό κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου τονίζεται εκ νέου η ανάγκη ενίσχυσης της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της Ένωσης στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς της Ευρώπης.

Οι επιτροπές εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο, τις ποιοτικές θέσεις εργασίας και την κοινωνική ένταξη ως βασικές κινητήριες δυνάμεις βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του τομέα EPSCO, αυτό μεταφράστηκε σε μεγάλο αριθμό προτάσεων CSR με στόχο την αντιμετώπιση των ελλείψεων και των αναντιστοιχιών εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, την προώθηση της ποιότητας των θέσεων εργασίας, την ενίσχυση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης, τη μείωση της φτώχειας και την αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την οικονομική προσιτότητα της στέγασης. Συνολικά, οι προτάσεις CSR του 2026 αντικατοπτρίζουν δεόντως την αλληλεξάρτηση μεταξύ των οικονομικών επιδόσεων, της κοινωνικής προόδου και των στρατηγικών στόχων της Ένωσης, παρέχοντας σημαντική καθοδήγηση σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ άλλων ενόψει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2028-2034.

Στις προτάσεις CSR του 2026 δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις επιδόσεις της αγοράς εργασίας και στην ποιότητα των θέσεων εργασίας ως βασικά στοιχεία μιας ανταγωνιστικής και ανθεκτικής οικονομίας. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ενισχύσουν τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, να στηρίζουν τις μεταβάσεις στην αγορά εργασίας και να αυξήσουν τη συμμετοχή ομάδων που υποεκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας. Αυτό συνάδει με το γεγονός ότι οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας δεν αποτελούν μόνο συνάρτηση της ποσότητας των θέσεων εργασίας, αλλά και της ποιότητας της απασχόλησης, οι οποίες επηρεάζουν τη συμμετοχή, την παραγωγικότητα και τη δυναμική της προσφοράς εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, αναγνωρίζεται στις προτάσεις δεόντως η σημασία της επέκτασης των ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, της αντιμετώπισης του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας, της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας και της ενίσχυσης της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Οι νέες συστάσεις εξακολουθούν να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου ως στρατηγικούς πόρους για τη μελλοντική ευημερία και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Οι επιτροπές επισημαίνουν ότι οι πολιτικές για τις δεξιότητες παρουσιάζονται όλο και περισσότερο όχι μόνο ως εργαλεία πολιτικής για την απασχόληση, αλλά και ως στρατηγικοί παράγοντες διευκόλυνσης της ανταγωνιστικότητας, του βιομηχανικού μετασχηματισμού και της τεχνολογικής κυριαρχίας της Ένωσης. Υπό το πρίσμα των συνεχιζόμενων ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, των δημογραφικών εξελίξεων και της αυξανόμενης ζήτησης για προηγμένες, ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες STEM, τα κράτη μέλη προτρέπονται να ενισχύσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, να επεκτείνουν τις ευκαιρίες διά βίου μάθησης και να βελτιώσουν τη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Αρκετές προτάσεις CSR επικεντρώνονται στη βελτίωση βασικών δεξιοτήτων, στην ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας και της ποιότητας στην παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην καλύτερη ευθυγράμμιση των συστημάτων μάθησης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι επιτροπές επικροτούν το γεγονός ότι οι πολιτικές για τις δεξιότητες αναγνωρίζονται ως κρίσιμη σημασίας όχι μόνο για τη στήριξη της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης, αλλά και για τη διευκόλυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης της Ένωσης και την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της σε βασικούς τομείς.

Στους τομείς της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής προστασίας, οι προτάσεις CSR του 2026 εξακολουθούν να άπτονται των προκλήσεων που σχετίζονται με τη φτώχεια, τις ανισότητες, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την επάρκεια και βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια φροντίδα. Οι επιτροπές εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τη συνεχιζόμενη σύγκλιση των προσεγγίσεων πολιτικής που συνδυάζουν ζητήματα επάρκειας και βιωσιμότητας με αυξημένη έμφαση στην ενεργοποίηση, τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες. Οι επιτροπές εκφράζουν επίσης ικανοποίηση για την ιδιαίτερη προσοχή που δίνεται ειδικά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της κάλυψης και της επάρκειας των κοινωνικών μεταβιβάσεων και της κοινωνικής πρόνοιας, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας. Τα κράτη μέλη προτρέπονται επίσης να βελτιώσουν την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας σε επίπεδο κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις δημογραφικές τάσεις, τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και τις εδαφικές ανισότητες. Στις προτάσεις αναγνωρίζεται δεόντως ότι τα μέτρα για την ενίσχυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και ένταξης παραμένουν καίριας σημασίας για την πρόληψη και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας, τη στήριξη της συμμετοχής στην αγορά εργασίας για τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, συμβάλλουν δε στην ενίσχυση της ισότητας και στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων.

Επιπλέον, οι επιτροπές σημειώνουν την ολόενα και πιο σημαντική θέση της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης στη διαδικασία του Εξαμήνου. Σε αρκετά κράτη μέλη, το κόστος στέγασης, πέραν του γεγονότος ότι αυξάνει τον κίνδυνο αποκλεισμού από τη στέγαση, επηρεάζει όλο και περισσότερο την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, το βιοτικό επίπεδο και την κοινωνική ένταξη. Οι επιτροπές επισημαίνουν ότι η οικονομική προσιτότητα της στέγασης αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο όχι μόνο ως κοινωνική πρόκληση, αλλά και ως παράγοντας που επηρεάζει την πρόσληψη, την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, την αποδοτικότητα της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, με ευρύτερες επιπτώσεις στην αύξηση της παραγωγικότητας και την οικονομική σταθερότητα σε ολόκληρη την ΕΕ. Ως εκ τούτου, στις προτάσεις CSR τονίζεται δεόντως η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι διαρθρωτικοί φραγμοί που επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα και την οικονομική προσιτότητα της στέγασης, ενώ παράλληλα αναγνωρίζονται οι ευρύτερες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των εξελίξεων στη στεγαστική αγορά. Οι επιτροπές επισημαίνουν ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το Εξάμηνο δεν επιβαρύνεται αδικαιολόγητα με την ενσωμάτωση αυτών των πρόσθετων διαστάσεων.

Οι επιτροπές σημειώνουν τη συνεχιζόμενη ενσωμάτωση του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Με τον κύκλο του 2026 σηματοδοτείται το τρίτο έτος εφαρμογής του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης ως ολοκληρωμένου μέσου στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 και τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το πλαίσιο συνέβαλε στον συστηματικό και ολοκληρωμένο εντοπισμό των κινδύνων και των προκλήσεων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση, μεταξύ άλλων μέσω διμερών ανταλλαγών και πολυμερών επισκοπήσεων στις επιτροπές με στόχο την ενημέρωση του Συμβουλίου σχετικά με την κατάσταση της κοινωνικής σύγκλισης στην ΕΕ. Τα πορίσματα του πλαισίου τροφοδότησαν επίσης την ανάλυση και τις κατευθύνσεις πολιτικής της Επιτροπής στην εαρινή δέσμη του 2026.

Τέλος, οι επιτροπές σημειώνουν ότι, παρά τις ad hoc ρυθμίσεις που απαιτήθηκαν για την οριστικοποίηση των προτάσεων CSR του 2026, εξασφαλίστηκε στενή συνεργασία μεταξύ της EMCO και της ΕΚΠ και άλλων συμβουλευτικών επιτροπών. Η συνεργασία με τις επιτροπές ECOFIN επέτρεψε την αποτελεσματική εξέταση διαφόρων θεμάτων πολιτικής οριζόντιου χαρακτήρα μεταξύ των τομέων EPSCO και ECOFIN. Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, η συζήτηση για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις δεξιότητες πραγματοποιήθηκε στην EMCO με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Επιτροπής Παιδείας (EDUC). Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που αφορούν την υγεία συζητήθηκαν στην ΕΚΠ και ζητήθηκε από τα μέλη να συντονιστούν σε εθνικό επίπεδο με σχετικούς εμπειρογνώμονες.

Τμήμα 3

Κύρια πορίσματα σχετικά με την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και την κατάσταση της κοινωνικής σύγκλισης στην Ένωση

Η πολυμερής εποπτεία συγκαταλέγεται στα βασικά καθήκοντα της EMCO και της ΕΚΠ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.¹⁶. Συνεπάγεται μεταξύ άλλων¹⁷ εμπειριστατωμένη αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων, των επενδύσεων και των ευρύτερων δράσεων πολιτικής που δρομολογήθηκαν από τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εξέδωσε το Συμβούλιο στον προηγούμενο κύκλο του Εξαμήνου. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες πολυμερούς εποπτείας διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη στήριξη της δράσης πολιτικής των κρατών μελών μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών πολιτικής και της προώθησης μιας κοινής αντίληψης των ειδικών ανά χώρα προκλήσεων με σκοπό την ενημέρωση του Συμβουλίου.

Το 2026 και οι δύο επιτροπές αξιολόγησαν την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και —με δεδομένο το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης— συζήτησαν και κατέληξαν σε συμπεράσματα σχετικά με τους κινδύνους και τις προκλήσεις για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση στην Ένωση. Για όλες τις ειδικές ανά χώρα επισκοπήσεις, τα συμπεράσματα βασίστηκαν στις αρχικές συνεισφορές των υπηρεσιών της Επιτροπής μέσω της ανάλυσης δεύτερου σταδίου που δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο, και στις εκθέσεις των ίδιων των κρατών μελών σχετικά με τα πλέον πρόσφατα μέτρα που ελήφθησαν, ακολουθούμενες από πολυμερείς αξιολογήσεις των εν λόγω μέτρων από τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Τα συμπεράσματα ανά χώρα συμφωνήθηκαν αμοιβαία και επισυνάπτονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

¹⁶ Για την EMCO, η διαδικασία βασίζεται στα άρθρα 148 και 150 της ΣΛΕΕ, ενώ για την ΕΚΠ βασίζεται στο άρθρο 160 της ΣΛΕΕ.

¹⁷ Στην EMCO, οι δραστηριότητες πολυμερούς εποπτείας περιλαμβάνουν επίσης ειδικές επισκοπήσεις σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων συστάσεων του Συμβουλίου που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του τομέα EPSCO και απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη. Στην ΕΚΠ διοργανώνονται ειδικές εις βάθος θεματικές συζητήσεις ή διαβιβάζονται κοινές εκθέσεις για την παρακολούθηση των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου.

3.1. Οριζόντια πορίσματα της EMCO και της ΕΚΠ σχετικά με την ανοδική κοινωνική σύγκλιση

Στις 19 και 20 Μαΐου, η EMCO και η ΕΚΠ διενήργησαν σειρά επισκοπήσεων κοινωνικής σύγκλισης με βάση την ανάλυση δεύτερου σταδίου του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης που εκπόνησε η Επιτροπή. Οι επισκοπήσεις κάλυψαν εννέα κράτη μέλη που διαπιστώθηκε, σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής που δημοσιεύτηκε στις 21 Απριλίου, ότι αντιμετωπίζουν πιθανούς κινδύνους για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση, καθώς και για την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 που απευθύνθηκαν στα εν λόγω κράτη μέλη. Η ανάλυση συμβάλλει στην παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σε ευθυγράμμιση με το άρθρο 148 της ΣΛΕΕ, ενώ παράλληλα στηρίζει τις προσπάθειες για την προώθηση της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης σε ολόκληρη την ΕΕ και την πρόοδο προς την επίτευξη των ενωσιακών και εθνικών στόχων για το 2030 που σχετίζονται με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

- **Η ανάλυση δεύτερου σταδίου του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης του 2026 κατέδειξε ένα σύνολο κοινών, σε μεγάλο βαθμό, κινδύνων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση σε όλα τα κράτη μέλη που εξετάστηκαν.** Οι κίνδυνοι αυτοί αναγνωρίστηκαν επίσης ευρέως στις συζητήσεις μεταξύ ομοτίμων, ακόμη και όταν οι τάσεις μεταξύ των χωρών διέφεραν ως προς το μέγεθος και την κατεύθυνση. Βάσει των επισκοπήσεων επιβεβαιώθηκε ότι τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαρθρωτικών αλλαγών μεγάλης κλίμακας. Ωστόσο, πολλές από τις διαρθρωτικές προκλήσεις που εντοπίστηκαν εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την πρόοδο προς την επίτευξη ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης και απαιτούν περαιτέρω συνεχείς προσπάθειες πολιτικής για τη μετουσίωση των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων σε μετρήσιμα αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, θα απαιτηθούν συνεχείς προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις μετουσιώνονται σε βιώσιμη ανοδική κοινωνική σύγκλιση.

- Οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας παρουσιάζουν ανάμεικτη εικόνα.** Μολονότι οι συνολικές τάσεις της απασχόλησης παραμένουν θετικές σε πολλά κράτη μέλη, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διευρυνόμενα κενά για συγκεκριμένες ομάδες, ιδίως τις γυναίκες, τους νέους, τα άτομα με αναπηρία και τους υπηκόους τρίτων χωρών. Οι περιφερειακές ανισότητες παραμένουν επίσης έντονες, γεγονός που καταδεικνύει τις συνεχιζόμενες προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση πιο ισορροπημένων αποτελεσμάτων στην αγορά εργασίας μεταξύ περιφερειών και πληθυσμιακών ομάδων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ευάλωτες ομάδες συνεχίζουν να έρχονται αντιμέτωπες με μια λιγότερο ευνοϊκή ή ακόμη και επιδεινούμενη δυναμική όσον αφορά την ανεργία. Ταυτόχρονα, σε αρκετά κράτη μέλη, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων εξακολουθούν να αποτελούν διαρθρωτικούς περιορισμούς. Επίσης, η ανεπαρκής ποιότητα των θέσεων εργασίας ενέχει κινδύνους για τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας και για την επίτευξη ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης. Ως εκ τούτου, απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τη μείωση του κατακερματισμού και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας με τους κοινωνικούς εταίρους και της εύρυθμης λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης.
- Στον τομέα των δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης, επιβεβαιώθηκε, βάσει των επισκοπήσεων, η ύπαρξη επίμονων και σε μεγάλο βαθμό κοινών προκλήσεων, ιδίως όσον αφορά τη συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση, τις βασικές και ψηφιακές δεξιότητες και την πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.** Η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει σημαντικά χαμηλότερη από τον στόχο της ΕΕ για το 2030, γεγονός που περιορίζει τις ευκαιρίες πολλών εργαζομένων και ατόμων που αναζητούν εργασία να προσαρμοστούν στους μετασχηματισμούς της αγοράς εργασίας. Μολονότι η διά βίου μάθηση και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων επεκτείνονται, η εμβέλεια και η αποτελεσματικότητά τους για τις μειονεκτούσες και τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες παραμένουν περιορισμένες. Αυτό ενέχει κινδύνους παρατεταμένων ανισοτήτων όσον αφορά την απόκτηση δεξιοτήτων και τα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας. Τα διαρθρωτικά μέτρα για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης συχνά εξαρτώνται από την ικανότητα σε επίπεδο συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας εκπαιδευτικών, της θεσμικής ετοιμότητας και της ικανότητας των σχολείων να ανταποκρίνονται σε ολοένα και πιο ποικίλα προφίλ εκπαιδευομένων. Συνολικά, η ενίσχυση της ποιότητας και της συμπεριληπτικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και της συνάφειάς τους με την αγορά εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί βασική προτεραιότητα σε όλα τα κράτη μέλη.

- **Οι επισκοπήσεις ανέδειξαν περαιτέρω τις επίμονες κοινωνικές προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά τους τομείς της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.** Οι κίνδυνοι παραμένουν αυξημένοι για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών με παιδιά, των ατόμων με αναπηρία και άλλων ομάδων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, συχνά σε συνδυασμό με τις περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών. Οι προκλήσεις αυτές εξακολουθούν να επηρεάζουν την κοινωνική συνοχή και την ανοδική κοινωνική σύγκλιση και συνδέονται, μεταξύ άλλων, με ζητήματα επάρκειας των παροχών, προσβασιμότητας, υιοθέτησης και αποτελεσματικότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας για την αντιμετώπιση των κινδύνων φτώχειας. Ειδικότερα η παιδική φτώχεια εξακολουθεί να χρήζει αυξημένης προσοχής, δεδομένων των μακροπρόθεσμων επιπτώσεών της στις ίσες ευκαιρίες και στην ανοδική κοινωνική σύγκλιση μεταξύ των γενεών. Ταυτόχρονα, η γήρανση του πληθυσμού αυξάνει τις πιέσεις στα συστήματα μακροχρόνιας φροντίδας και στη διαθεσιμότητα εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας, της περίθαλψης και στον κοινωνικό τομέα, ενώ παράλληλα εγείρει ευρύτερες προκλήσεις βιωσιμότητας για τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Ενώ σε πολλά κράτη μέλη βρίσκονται σε εξέλιξη μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και κοινωνικής προστασίας, η εφαρμογή τους εξακολουθεί να βρίσκεται σε διαφορετικά στάδια και θα απαιτείται συνεχής παρακολούθηση και προσαρμογή με την πάροδο του χρόνου.

Για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προκλήσεων, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την έγκαιρη εφαρμογή, την επαρκή διοικητική ικανότητα, τον αποτελεσματικό συντονισμό σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και τη συνεχή επένδυση σε θεσμικές δυνατότητες. Ειδικότερα:

- Σε αρκετές περιπτώσεις, τα μέτρα ενεργοποίησης και τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης εξακολουθούν να απαιτούν αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους όσον αφορά τη στήριξη της βιώσιμης ένταξης στην αγορά εργασίας, ιδίως για τις ευάλωτες ομάδες. Στο πλαίσιο αυτό, η πιο στρατηγική συμμετοχή των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, παραμένει ουσιαστικής σημασίας, καθώς συχνά αντιμετωπίζουν εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε μέτρα στήριξης της απασχόλησης και της κατάρτισης και τη χρήση των μέτρων αυτών.
- Οι επισκοπήσεις ανέδειξαν τη σημασία των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων που συνδυάζουν πολιτικές ενεργοποίησης, ανάπτυξη δεξιοτήτων, επαρκή εισοδηματική στήριξη και πρόσβαση σε υπηρεσίες, προκειμένου να προωθηθεί η συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς στην αγορά εργασίας και να ενισχυθεί η ανοδική κοινωνική σύγκλιση.

- Οι επισκοπήσεις υπογράμμισαν επίσης εκ νέου τη σημασία των ισχυρών πλαισίων παρακολούθησης, του τεκμηριωμένου σχεδιασμού πολιτικής και της συστηματικής αξιολόγησης των επιπτώσεων πριν, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και κατόπιν αυτής. Τα εργαλεία αυτά είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μεταρρυθμίσεων, τη στήριξη της μάθησης σε θέματα πολιτικής σε όλα τα κράτη μέλη και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των κοινωνικών επενδύσεων, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην αποτελεσματική χρήση των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, ιδίως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+), για τη στήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης στηρίζει την ολοκληρωμένη παρακολούθηση της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και των κοινωνικών εξελίξεων, συμβάλλοντας στον εντοπισμό κινδύνων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση σε ολόκληρη την ΕΕ. Ταυτόχρονα, θα μπορούσαν να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της διάρθρωσης της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των τομέων πολιτικής. Επισημάνθηκε επίσης ότι το συμπιεσμένο χρονοδιάγραμμα της ανάλυσης δεύτερου σταδίου, σε συνδυασμό με το ευρύ θεματικό πεδίο εφαρμογής της και την ανάγκη συντονισμού μεταξύ πολλαπλών εθνικών διοικήσεων, εξακολουθεί να θέτει επιχειρησιακές προκλήσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχει περιθώριο περαιτέρω βελτίωσης του χρονοδιαγράμματος για τους μελλοντικούς κύκλους του Εξαμήνου.

3.2. Οριζόντια πορίσματα της EMCO

Στις 18 και 19 Μαρτίου, στο πλαίσιο των ετήσιων δραστηριοτήτων πολυμερούς εποπτείας, η Επιτροπή Απασχόλησης προέβη σε επισκόπηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 για την εκπαίδευση και τις δεξιότητες. Από τις επισκοπήσεις προκύπτει ότι τα κράτη μέλη επιδιώκουν ενεργά ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων για να αντιμετωπίσουν προκλήσεις κοινές σε επίπεδο ΕΕ, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι συνεχιζόμενες ελλείψεις εργατικού δυναμικού –ιδίως εκπαιδευτικών– η μείωση των επιπέδων βασικών δεξιοτήτων, η ανάγκη για αναβάθμιση των δεξιοτήτων και για επανειδίκευση, καθώς και η σημασία της προσέλκυσης περισσότερων εκπαιδευομένων, ιδίως γυναικών, στους τομείς STEM. Μολονότι πολλές από τις μεταρρυθμίσεις που παρουσιάζονται είναι φιλόδοξες και διαρθρωτικά σημαντικές, συχνά παραμένουν σε πρώιμο στάδιο, χωρίς επαρκή συνοχή και επαρκή πλαίσια παρακολούθησης με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αξιολογηθεί ο πλήρης αντίκτυπός τους.

- **Οι εξελίξεις αυτές πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο μιας συγκριτικά ισχυρής αγοράς εργασίας.** Τα ποσοστά απασχόλησης παραμένουν υψηλά, η ανεργία είναι σταθερή και ο στόχος απασχόλησης που έχει θέσει η ΕΕ για το 2030 φαίνεται εφικτός. Ωστόσο, αυτή η ανθεκτικότητα συνυπάρχει με σημαντικό αναξιοποίητο δυναμικό. Σε πολλά κράτη μέλη, οι γυναίκες, οι νέοι, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών εξακολουθούν να μην έχουν ενσωματωθεί επαρκώς στην απασχόληση. Φαίνεται λοιπόν, ότι, παρά τα θετικά συνολικά αποτελέσματα, οι αγορές εργασίας δεν αξιοποιούν ακόμη πλήρως το διαθέσιμο ανθρώπινο κεφάλαιο. Αυτό αποτελεί, στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ελλείψεων εργατικού δυναμικού και των δημογραφικών αλλαγών, βασικό φραγμό για τη μελλοντική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική συνοχή.

- Βάσει των ανωτέρω, οι δεξιότητες αναδεικνύονται ως κεντρική διαρθρωτική πρόκληση.**

Η μείωση του γραμματισμού και του αριθμητισμού τόσο μεταξύ των μαθητών όσο και μεταξύ των ενηλίκων συνιστά ένδειξη ανησυχητικής διάβρωσης των θεμελιωδών δεξιοτήτων, και έχει άμεσες επιπτώσεις στην απασχολησιμότητα, την παραγωγικότητα και το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό δυναμικό. Ταυτόχρονα, παραμένει κάτω από τον στόχο της ΕΕ για το 2030 η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα συστήματα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και τα συστήματα επανειδίκευσης δεν λειτουργούν ακόμη στην απαιτούμενη κλίμακα ή ένταση. Συνολικά, οι τάσεις αυτές καταδεικνύουν αδυναμίες στα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης —από την αρχική εκπαίδευση έως τη διά βίου μάθηση— οι οποίες περιορίζουν την ικανότητα των ατόμων να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Οι αξιόπιστες πληροφορίες και προβλέψεις για τις δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική πρόβλεψη, πρόληψη και αντιμετώπιση των υφιστάμενων και μελλοντικών ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων.
- Οι προσπάθειες για την ενίσχυση των ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων, καθώς και για την προώθηση των σταδιοδρομιών στους τομείς STEM, αντικατοπτρίζονται όλο και περισσότερο στα εθνικά θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, γεγονός που καταδεικνύει την κοινή αναγνώριση της στρατηγικής σημασίας τους.** Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές συχνά δεν εντάσσονται επαρκώς σε κάποιο συνεκτικό πλαίσιο με αποτέλεσμα να μην έχουν συστημικό αντίκτυπο. Επιπλέον, η περιορισμένη διαθεσιμότητα δεδομένων για τα αποτελέσματα δυσχεραίνει την αξιολόγηση του κατά πόσον οι πολιτικές βελτιώνουν αποτελεσματικά τη συμμετοχή, την ολοκλήρωση και τη συνάφεια με την αγορά εργασίας. Ιδιαίτερα εμφανές είναι αυτό στους τομείς STEM, όπου η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών παραμένει κοινός στόχος, αλλά η πρόοδος εξαρτάται από πιο συνεκτικές και βιώσιμες προσεγγίσεις που καλύπτουν την προσχολική εκπαίδευση, την καθοδήγηση και τις δυνατότητες σταδιοδρομίας.

- Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού αποτελούν δύο κρίσιμους μοχλούς βελτίωσης των επιδόσεων του συστήματος, ωστόσο και οι δύο αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά εμπόδια.** Τα συστήματα ΕΕΚ εξακολουθούν να διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη στήριξη της ικανότητας προσαρμογής της αγοράς εργασίας, ιδίως όταν η μάθηση στον χώρο εργασίας είναι καλά ανεπτυγμένη. Ωστόσο, οι διαφορές όσον αφορά την ελκυστικότητα, τη συνάφεια και την υιοθέτηση παραμένουν σημαντικές μεταξύ των κρατών μελών, γεγονός που καταδεικνύει άνιση πρόοδο. Ταυτόχρονα, οι ελλείψεις εκπαιδευτικών συνιστούν πλέον έναν από τους πλέον πιεστικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζουν τα εκπαιδευτικά συστήματα. Η γήρανση του εργατικού δυναμικού, οι προκλήσεις όσον αφορά τις προσλήψεις, οι συνθήκες εργασίας και η επαγγελματική ελκυστικότητα επηρεάζουν την προσφορά ειδικευμένων εκπαιδευτικών. Παρά το γεγονός ότι τα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τη μείωση του φόρτου εργασίας είναι σημαντικά, απαιτείται μια πιο ολοκληρωμένη και μακρόπνοη προσέγγιση όσον αφορά τις προσλήψεις, τη διατήρηση, την επαγγελματική εξέλιξη και τις προοπτικές σταδιοδρομίας.
- Οι προκλήσεις παραμένουν σε ολόκληρο το φάσμα της εκπαίδευσης.** Η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ) έχει αυξηθεί κατά την τελευταία δεκαετία, αλλά παραμένει συνολικά ανεπαρκής, ιδίως για τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και οικογένειες μεταναστών, κάτι που έχει επιπτώσεις στα μεταγενέστερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και στην ένταξη στην αγορά εργασίας. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου εξακολουθεί να μειώνεται, αλλά οι σημαντικές ανισότητες μεταξύ των πληθυσμιακών ομάδων και των περιφερειών παραμένουν, με τους μειονεκτούντες μαθητές να αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου. Ταυτόχρονα, τα εκπαιδευτικά συστήματα καλούνται όλο και περισσότερο να ανταποκριθούν σε αυξανόμενο ποσοστό μαθητών με ειδικές ανάγκες, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ζήτηση για συμπεριληπτικές προσεγγίσεις, κατάλληλες δομές υποστήριξης και επαρκή στελέχωση. Συνολικά, οι εξελίξεις αυτές υπογραμμίζουν την ανάγκη για ισχυρότερα θεμέλια, καλύτερη συνέχεια σε όλα τα στάδια της μάθησης και πιο συμπεριληπτικά εκπαιδευτικά συστήματα.

- Πέρα από αυτές τις προκλήσεις, το ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξακολουθεί να αυξάνεται, με αποτέλεσμα να έχουμε έναν πληθυσμό με ολοένα και περισσότερες δεξιότητες. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ευρύτερες ανισότητες, καθώς το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο συνεχίζει να επηρεάζει σημαντικά τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη με υψηλότερες συνολικές επιδόσεις τείνουν να παρουσιάζουν μικρότερες ανισότητες, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ποιότητα και η ισότητα αλληλοενισχύονται. Έτσι αναδεικνύεται η σημασία των προσεγγίσεων πολιτικής που συνδυάζουν την αριστεία με την ένταξη, και που δεν τις αντιμετωπίζουν ως ανταγωνιστικούς στόχους.**
- Συνολικά, από τις επισκοπήσεις προέκυψε το εξής σαφές συμπέρασμα: οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες βρίσκονται σε εξέλιξη, αλλά δεν λειτουργούν ακόμη στην κλίμακα, τον βαθμό ολοκλήρωσης ή το επίπεδο ωριμότητας που απαιτείται για να επιτευχθούν συστημικές αλλαγές. Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτόν απαιτούν χρόνο για να παράγουν μετρήσιμα αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, τα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης παραμένουν ανεπαρκώς ανεπτυγμένα. Ενώ πολλές μεταρρυθμίσεις προβλέπουν τη θέσπιση πλαισίων παρακολούθησης και εκτιμήσεων επιπτώσεων, σε πολλές περιπτώσεις αυτά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε λειτουργία. Αυτό περιορίζει την ικανότητα αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας, ιδίως όσον αφορά την προσέγγιση υποεκπροσωπούμενων ομάδων, και αποδυναμώνει τη βάση τεκμηρίωσης για την προσαρμογή των πολιτικών. Επιπλέον, οι δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση ως ποσοστό του ΑΕγχΠ έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια, αυξάνοντας τη σημασία της διασφάλισης της στρατηγικής και αποτελεσματικής χρήσης των διαθέσιμων πόρων. Βάσει των ανωτέρω, η αμοιβαία μάθηση σε επίπεδο ΕΕ και τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό συμπληρωματικό ρόλο στη στήριξη του σχεδιασμού των μεταρρυθμίσεων, στην ενίσχυση των επενδύσεων με γνώμονα την ποιότητα και στη βελτίωση των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων.**

Στις 29 και 30 Απριλίου, στο πλαίσιο των ετήσιων δραστηριοτήτων πολυμερούς εποπτείας, η Επιτροπή Απασχόλησης προέβη σε επισκόπηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 σχετικά με τη συμμετοχή και τις αναντιστοιχίες στην αγορά εργασίας, τη φορολόγηση της εργασίας, τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας και τον κοινωνικό διάλογο. Από τις επισκοπήσεις προέκυψε ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση κοινών διαρθρωτικών προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων των ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό και δεξιότητες, της χαμηλής συμμετοχής ορισμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, του συνεχιζόμενου κατακερματισμού και της ανάγκης ενίσχυσης του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Ενώ πολλά από τα μέτρα που παρουσιάστηκαν ήταν συναφή και —σε ορισμένες περιπτώσεις— μεγάλης εμβέλειας, πολλά παραμένουν σε πρώιμο στάδιο εφαρμογής και θα απαιτήσουν χρόνο, καθώς και αυστηρή παρακολούθηση και αξιολόγηση, για να γίνει πλήρης εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους.

- **Συνολικά, οι επισκοπήσεις κατέδειξαν μια κατάσταση στην οποία οι αγορές εργασίας έχουν καλές επιδόσεις στο σύνολό τους, αλλά οι διαρθρωτικές ανεπάρκειες εξακολουθούν να περιορίζουν τόσο τη συμμετοχικότητα όσο και την αποτελεσματική κατανομή του εργατικού δυναμικού.** Οι γυναίκες, οι νέοι, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών εξακολουθούν να μην έχουν ενσωματωθεί επαρκώς στην απασχόληση σε πολλά κράτη μέλη. Η υποεκπροσώπησή τους εξακολουθεί να επιβαρύνει την προσφορά εργασίας, ιδίως στο πλαίσιο της δημογραφικής γήρανσης, των συνεχιζόμενων ελλείψεων εργατικού δυναμικού και της περιορισμένης περιφερειακής κινητικότητας. Αυτό υποδηλώνει ότι, παρά τα θετικά συνολικά αποτελέσματα, οι αγορές εργασίας δεν αξιοποιούν ακόμη πλήρως το διαθέσιμο ανθρώπινο κεφάλαιο και ότι απαιτούνται περαιτέρω στοχευμένες και συνεχείς προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι βελτιώσεις μεταφράζονται πιο συμπεριληπτικά αποτελέσματα.

- Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων παραμένουν σημαντικές και καταδεικνύουν διαρθρωτικά κενά μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας.** Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί όχι μόνο αποτελεσματικούς μηχανισμούς αντιστοίχισης, αλλά και ισχυρότερο συντονισμό μεταξύ των πολιτικών για την αγορά εργασίας και των εκπαιδευτικών πολιτικών. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της υποστήριξης για την αναζήτηση εργασίας, του επαγγελματικού προσανατολισμού και της πιο ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών, ιδίως μέσω αναδιαρθρωμένων δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και προσεγγίσεων υπηρεσίας μονοαπευθυντικής θυρίδας. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών και παρόχων κατάρτισης, με την υποστήριξη αξιόπιστων πληροφοριών για τις δεξιότητες, αναδεικνύεται ως βασική προϋπόθεση για να διασφαλιστεί ότι η ανάπτυξη δεξιοτήτων ανταποκρίνεται τόσο στις τρέχουσες ελλείψεις όσο και στις μελλοντικές απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, η προσέλκυση ξένων ταλέντων και η βελτίωση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων προσδιορίστηκαν ως σημαντικοί συμπληρωματικοί μοχλοί για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού.
- Πέρα από τους μηχανισμούς αντιστοίχισης, η βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες ικανές να ενισχύσουν τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί κρίσιμο παράγοντα διευκόλυνσης.** Η διαθεσιμότητα υπηρεσιών προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ) και μακροχρόνιας φροντίδας διαδραματίζει καίριο ρόλο στη στήριξη της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των ατόμων με ευθύνες φροντίδας. Η ποιοτική ΠΕΦ συμβάλλει επίσης στη βελτίωση των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων, ιδίως για τα μειονεκτούντα παιδιά, στηρίζοντας το μορφωτικό επίπεδο και τη μελλοντική ανάπτυξη δεξιοτήτων. Γενικότερα, οι επισκοπήσεις υπογραμμίζουν ότι είναι σημαντικό να συνδυάζονται οι πολιτικές ενεργοποίησης με επαρκείς υπηρεσίες υποστήριξης, καθώς ορισμένα άτομα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πρακτικά εμπόδια —που συνδέονται με τη φτώχεια, τις ευθύνες φροντίδας ή άλλα τρωτά σημεία— τα οποία περιορίζουν την ικανότητά τους να συμμετέχουν πλήρως στην αγορά εργασίας.

- Παράλληλα, οι πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων παραμένουν καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών και τη στήριξη των μεταβάσεων.** Η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται όχι μόνο από τη διαθεσιμότητα, αλλά και από τη συνάφεια και την προσβασιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Επισημάνθηκαν μέτρα για την προώθηση της επαγγελματικής κινητικότητας και της συνεχούς κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών που απευθύνονται στις ΜΜΕ και προσπάθειών για τη στήριξη της προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο των τεχνολογικών αλλαγών, μεταξύ άλλων της αυξανόμενης χρήσης της ΤΝ. Στο πλαίσιο αυτό, οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό των αναδυόμενων αναγκών, στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην κατάρτιση και στη στήριξη των μεταβάσεων, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.
- Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί επίσης να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος ώστε να αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας και ώστε να διασφαλιστεί ότι η φορολόγηση της εργασίας στηρίζει την παραγωγή αποτελεσμάτων της συμπεριληπτικής απασχόλησης. Ο επίμονος κατακερματισμός συμβάλλει στην υποεκπροσώπηση ορισμένων ομάδων, ενισχύοντας τόσο τους φραγμούς εισόδου όσο και τις ανισότητες όσον αφορά την ποιότητα των θέσεων εργασίας. Τα πλαίσια πολιτικής δυσκολεύονται να εξισορροπήσουν την ευελιξία για τους εργοδότες και τους εργαζομένους χωρίς να συμβάλλουν στη δημιουργία δυαδικής αγοράς εργασίας, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών εργασίας και μείωσης των κινδύνων για την ποιότητα των θέσεων εργασίας σε όλες τις μορφές απασχόλησης, μεταξύ άλλων με την αντιμετώπιση των υπερβολικά επισφαλών ή κατακερματισμένων εργασιακών ρυθμίσεων. Η φορολόγηση της εργασίας αλληλεπιδρά στενά με αυτή τη δυναμική και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση κινήτρων για εργασία και πρόσληψη. Οι επισκοπήσεις επιβεβαίωσαν ότι είναι σημαντικό να σχεδιαστούν φορολογικά συστήματα που στηρίζουν τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και αποφεύγουν τη δημιουργία παγίδων ανεργίας και αεργίας, ιδίως για τις γυναίκες και τους νέους, χωρίς να ενισχύουν τον κατακερματισμό μεταξύ των διαφόρων τύπων απασχόλησης. Ως εκ τούτου, η διασφάλιση της συνοχής μεταξύ της φορολόγησης της εργασίας και των ευρύτερων στόχων της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω προσεκτικής αξιολόγησης των διανεμητικών επιπτώσεων, παραμένει απαραίτητη για τη στήριξη της εύρυθμης λειτουργίας πιο συμπεριληπτικών αγορών εργασίας.

- **Ένα επαναλαμβανόμενο οριζόντιο ζήτημα αφορά την ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης για την αξιολόγηση του αντικτύπου του σχεδιασμού και της εφαρμογής της πολιτικής.**
Αρκετά κράτη μέλη έχουν δρομολογήσει ολοκληρωμένες μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων μεγάλης κλίμακας αλλαγών στις παροχές ανεργίας ή στις δομές των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα απαιτήσουν συνεχή παρακολούθηση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, ιδίως για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες. Γενικότερα, η απουσία ισχυρών εργαλείων παρακολούθησης και συστηματικών εκτιμήσεων επιπτώσεων —τόσο εκ των προτέρων όσο και εκ των υστέρων— περιορίζει την ικανότητα αξιολόγησης του τι λειτουργεί, την ικανότητα κλιμάκωσης των αποτελεσματικών μέτρων και προσαρμογής των πολιτικών, όπου απαιτείται. Αυτό εξακολουθεί να αποτελεί βασικό περιορισμό για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής.
- **Τέλος, η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων σε όλους αυτούς τους τομείς εξαρτάται επίσης από την ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου και τη συμμετοχή των συμφεροντούχων.** Ο εύρυθμος κοινωνικός διάλογος και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη στήριξη της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, στη βελτίωση των αποτελεσμάτων αντιστοίχισης και στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού, καθώς μέσω αυτών διασφαλίζεται ότι οι πολιτικές βασίζονται στις ανάγκες των εργαζομένων και των εργοδοτών. Ενώ όλα τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τη σημασία τους, η δομή, η κάλυψη και η αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων κοινωνικού διαλόγου διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Σε αρκετές περιπτώσεις, η μείωση της κάλυψης των εργαζομένων από συλλογικές διαπραγματεύσεις και η φθίνουσα συμμετοχή στις συνδικαλιστικές οργανώσεις καταδεικνύουν αποδυνάμωση των θεμελίων, ενώ η εκπροσώπηση των εργοδοτών παραμένει σχετικά σταθερή. Σε ορισμένα πλαίσια, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων παραμένει περιορισμένη και οι διαβουλεύσεις κινδυνεύουν να καταστούν υπερβολικά τυπολατρικές, μειώνοντας τον αντίκτυπό τους στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών. Αυτό καταδεικνύει ότι η ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών είναι απαραίτητη όχι μόνο για τη συμμόρφωση, αλλά και για τη βελτίωση της ποιότητας, της νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας των μεταρρυθμίσεων. Οι προσπάθειες ανάπτυξης ικανοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης του ΕΚΤ +, μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση αυτών των διαδικασιών, αλλά η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους εξακολουθεί να αποτελεί βασικό μέλημα.

3.3. Οριζόντια πορίσματα της ΕΚΠ

Κατά τη διάρκεια του κύκλου του Εξαμήνου του 2026, η επιτροπή διενήργησε 11 επισκοπήσεις σχετικά με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις σε τομείς πολιτικής που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, οι οποίες εκδόθηκαν από το Συμβούλιο το 2025. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις αφορούσαν συγκεκριμένες προκλήσεις στους τομείς των συντάξεων, της υγειονομικής περίθαλψης, της μακροχρόνιας φροντίδας και της κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης και της ενεργειακής φτώχειας. Επιπλέον, με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης, όπως ορίζεται στην κοινή έκθεση για την απασχόληση του 2026, οι 9 χώρες που εμπίπτουν στην ανάλυση δεύτερου σταδίου επανεξετάστηκαν στο πλαίσιο κοινών επισκοπήσεων του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης της EMCO και της ΕΚΠ, οι οποίες κάλυπταν επίσης τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2025, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την οικονομική προσιτότητα της στέγασης και τις προκλήσεις της ενεργειακής φτώχειας. Όλες οι ειδικές ανά χώρα επισκοπήσεις βασίστηκαν στις εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με τα πλέον πρόσφατα μέτρα που ελήφθησαν, ακολουθούμενες από αξιολογήσεις των εν λόγω μέτρων από τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

Οι ειδικές ανά χώρα επισκοπήσεις της 18ης και 19ης Μαρτίου και της 21ης και 22ας Απριλίου συμπληρώθηκαν από διάφορα οριζόντια στοιχεία της πολυμερούς εποπτείας και εμπλουτίστηκαν από τις αντίστοιχες θεματικές συζητήσεις που διοργανώθηκαν στις συνεδριάσεις της ΕΚΠ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΠ πραγματοποίησε διεξοδική θεματική συζήτηση κατά τη σύνοδο του Μαρτίου με θέμα «Προσαρμογή της κοινωνικής προστασίας στις δημογραφικές μεταβολές και στις αλλαγές της αγοράς εργασίας», σε σχέση με τις πολιτικές για τις συντάξεις, την υγεία και τη μακροχρόνια φροντίδα. Κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής τον Απρίλιο, διοργανώθηκε οριζόντια συζήτηση με θέμα «Αντιμετώπιση του αποκλεισμού από τη στέγαση: πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή, επαρκή και ασφαλή στέγαση». Τα οριζόντια συμπεράσματα βασίζονται στα πορίσματα των παράλληλων συναντήσεων εργασίας των ανά χώρα επισκοπήσεων και στα θεματικά συμπεράσματα των προαναφερόμενων συζητήσεων.

- **Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, οι ανησυχίες για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα βρίσκονται ψηλά στην ημερήσια διάταξη εδώ και πολλά χρόνια, σε συνδυασμό με ζητήματα επάρκειας σε πολλές χώρες της ΕΕ.** Η ταχεία δημογραφική γήρανση και ο μεταβαλλόμενος κόσμος της εργασίας ασκούν περαιτέρω πίεση στην επάρκεια της κοινωνικής προστασίας και στη χρηματοδότησή της. Στο πλαίσιο της θεματικής συζήτησης διερευνήθηκαν οι στρατηγικές που μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή για να διασφαλιστεί ότι η κοινωνική προστασία θα συμβάλει αποτελεσματικά σε ανθεκτικές κοινωνίες και ότι η χρηματοδότησή της θα είναι κατάλληλη για τις εξελισσόμενες ανάγκες και τους περιορισμούς των πόρων κατά τα επόμενα έτη.

- **Η αλληλεπίδραση μεταξύ των κοινωνικών υπηρεσιών και των παροχών σε χρήμα εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πτυχή.** Ο αποτελεσματικός συντονισμός και η ολοκλήρωση μεταξύ των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, μακροχρόνιας φροντίδας και συνταξιοδότησης είναι καίριας σημασίας για τη βελτίωση της βιωσιμότητας, της δικαιοσύνης και της ισότητας της κοινωνικής προστασίας σε μια γηράσκουσα κοινωνία. Η εν λόγω ολοκληρωμένη προσέγγιση αντικατοπτρίζεται κυρίως στις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες επιδιώκουν συνέργειες μεταξύ παροχών και ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών και την εστίαση στην ενεργοποίηση.
- **Η επένδυση στην πρόληψη για την προώθηση δια βίου προσεγγίσεων για την καλή υγεία με στόχο την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής αποτελεί μια ακόμη σημαντική πτυχή των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας.** Στοιχειώδη σημασία έχουν η αντιμετώπιση των προκλήσεων της γήρανσης, τα μέτρα για την προώθηση της υγιούς και ενεργού γήρανσης και της παράτασης του επαγγελματικού βίου, σε συνδυασμό με συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην αύξηση των κινήτρων για αναβολή της συνταξιοδότησης, στον περιορισμό των κινήτρων για πρόωρη συνταξιοδότηση και στην ανάπτυξη επικουρικών συντάξεων. Η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης των συντάξεων και της μακροχρόνιας φροντίδας και η παροχή κινήτρων για ευκαιρίες απασχόλησης έως τη συνταξιοδότηση και μετά από αυτήν είναι ζωτικής σημασίας. Οι συνέργειες μεταξύ των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας είναι απαραίτητες για να ενισχυθεί η οικονομική αποδοτικότητα και να καλυφθεί η αυξημένη ζήτηση που έχει προκύψει λόγω του —ευτυχούς— γεγονότος της αύξησης του προσδόκιμου ζωής.
- **Επιπλέον, για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν την πρόσβαση σε παροχές και υπηρεσίες, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες πραγματικότητες της αγοράς εργασίας σύμφωνα με τη σύσταση σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία.** Οι διασυνδέσεις μεταξύ των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών, των πολιτικών απασχόλησης και του συστήματος κοινωνικής προστασίας, καθώς και ο ρόλος της ψηφιοποίησης για την ενίσχυση της αποδοτικότητας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία των μεταρρυθμίσεων, ενώ οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το ψηφιακό χάσμα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται επαρκώς. Τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν τις προκλήσεις τους ανταποκρινόμενα στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις τους με σχετικά μέτρα και πέτυχαν κάποια πρόοδο. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα, με έμφαση στο ισχυρό πλαίσιο πολιτικής και στις πολυεπίπεδες αρμοδιότητες.

- Στις επισκοπήσεις υπογραμμίστηκε ότι τα μέτρα υγειονομικής περίθαλψης για τη βελτίωση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και της πρόληψης, καθώς και για τη διασφάλιση βιώσιμου εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας, είναι σημαντικά για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στον τομέα της υγείας και τη βελτίωση της πρόσβασης και της ανθεκτικότητας.** Η πρόληψη και η ευρύτερη χρήση λύσεων ηλεκτρονικής υγείας φαίνεται να αποτελούν βασικούς παράγοντες για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας. Οι μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στην αλλαγή προτύπου με μετάβαση από την εκ των υστέρων προσέγγιση όσον αφορά την υγειονομική περίθαλψη στην προληπτική φροντίδα της υγείας, ενώ εξετάζονται επίσης προσπάθειες για την αυστηροποίηση των κανόνων για τις παροχές ασθένειας. Έχουν προγραμματιστεί διάφορες επενδύσεις σε υποδομές υγείας μέσω του ΜΑΑ και άλλης χρηματοδότησης της ΕΕ, ενώ θα μπορούσαν ακόμη να εξεταστούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, ιδίως όσον αφορά το εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας.
- Η βελτίωση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας επιδιώκεται μέσω μεταρρυθμίσεων προς προσεγγίσεις με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων της κατ' οίκον φροντίδας και της ημερήσιας φροντίδας, της επέκτασης της χρηματοδότησης μέσω υποχρεωτικής ασφάλισης, καθώς και μέτρων για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των θέσεων εργασίας στον τομέα της φροντίδας και της διατήρησης στον τομέα.** Τα κράτη μέλη θεσπίζουν προγράμματα υποτροφιών, διερευνώντας την αποτελεσματικότερη οργάνωση της εργασίας με διεπιστημονικές ομάδες και καλύτερους μηχανισμούς σχεδιασμού για την κατανομή του εργατικού δυναμικού, βελτιώνοντας την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, μεταξύ άλλων για τη στήριξη της ταχύτερης ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και του μετακινούμενου εργατικού δυναμικού, καθώς και μέτρα στον τομέα των ποιοτικών θέσεων εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Έχουν θεσπιστεί μέτρα για τη στήριξη των άτυπων φροντιστών, όπως οι άδειες φροντίδας, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα και οι επιχορηγήσεις στήριξης των φροντιστών. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, όπως η ανάγκη αντιμετώπισης των αυξανόμενων αναγκών και των περιφερειακών ανισοτήτων. Ο καλός συντονισμός μεταξύ υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας, οι προληπτικές προσεγγίσεις, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας και η διασφάλιση της βιώσιμης χρηματοδότησής τους συγκαταλέγονται στους βασικούς μοχλούς πολιτικής που απαιτούνται για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αυξανόμενων δημογραφικών προκλήσεων και των προκλήσεων στον τομέα της φροντίδας.

- Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων, με παράλληλη διασφάλιση της επάρκειας στο πλαίσιο της δημογραφικής αλλαγής, διερευνήθηκαν διάφορες επιλογές, όπως η αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης, η παράταση του επαγγελματικού βίου με μέτρα για την αγορά εργασίας και κίνητρα στο συνταξιοδοτικό σύστημα, καθώς και η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης.** Η διαφοροποίηση μπορεί να επιτευχθεί –μεταξύ άλλων– με μεταρρυθμίσεις που αναμένεται να αυξήσουν τις εισφορές σε χρηματοδοτούμενες συντάξεις για τη διατήρηση επαρκούς επιπέδου παροχών, μέσω της ενίσχυσης των επαγγελματικών συντάξεων και της παροχής ευρύτερων επενδυτικών επιλογών στους συνταξιοδοτικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα. Η κοινωνική βιωσιμότητα και, ως εκ τούτου, η επάρκεια παραμένουν σημαντικές και τα κράτη μέλη προτίθενται να διατηρήσουν αυτή την προσέγγιση για την αποφυγή της φτώχειας των ηλικιωμένων και τη διασφάλιση επαρκών εισοδημάτων για τους ηλικιωμένους.
- Όσον αφορά την κοινωνική ένταξη, οι αυξανόμενες προκλήσεις αφορούν τη στέγαση και, ως εκ τούτου, συγκεντρώθηκαν πληροφορίες σχετικά με πρόσφατα εθνικά μέτρα ή μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του αποκλεισμού από τη στέγαση.** Διερευνήθηκε σε ποιον βαθμό οι πολιτικές στήριξης του εισοδήματος και η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών απασχόλησης και υπηρεσιών υγείας συμβάλλουν στην πρόληψη του αποκλεισμού από τη στέγαση και στη στήριξη των ατόμων που αντιμετωπίζουν αστεγία. Τα κράτη μέλη εξέτασαν τις πληθυσμιακές ομάδες που πλήττονται δυσανάλογα από την περιορισμένη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση ή από τον αποκλεισμό από τη στέγαση και έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση των αναγκών των πληθυσμιακών ομάδων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.

- Από τις επισκοπήσεις διαπιστώθηκαν ομοιότητες μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τις ευάλωτες ομάδες: πολλά κράτη μέλη ανέφεραν νέους, άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας ή κατάχρηση ουσιών, άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, αλλά και συγκεκριμένες ομάδες, όπως άτομα κατόπιν διαζυγίου.** Ορισμένες επισκοπήσεις ανέφεραν ζητήματα που αφορούν το εδαφικό χάσμα, επισημαίνοντας το φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων σε τουριστικές περιοχές, περιορίζοντας το απόθεμα κατοικιών για τους πολίτες. Αρκετές χώρες ανέφεραν εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση της αστεγίας, πολλές από τις οποίες εφαρμόζουν την προσέγγιση «προτεραιότητα στη στέγαση», ενώ αναφέρθηκαν επίσης ενδιαφέροντα παραδείγματα διαφορετικής λογικής, με έμφαση πρωτίστως στην απασχόληση, σε συνδυασμό με στεγαστική στήριξη. Οι ελλείψεις στην προσφορά συνιστούν την κύρια εκκρεμότητα όσον αφορά την παροχή οικονομικά προσιτής στέγασης, κάτι που καταδεικνύει σημαντικές επενδυτικές ανάγκες στον τομέα, ιδίως την αύξηση των ευκαιριών κοινωνικής στέγασης. Για να συμπληρωθεί η κατασκευή οικονομικά προσιτών κοινωνικών κατοικιών σε περιοχές με υψηλές τιμές ακινήτων, έχει εφαρμοστεί ή εξεταστεί χορήγηση επιδομάτων στέγασης και προσωρινής επιδότησης ενοικίου για τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά. Άλλοι ανέφεραν την ενεργοποίηση της διαθέσιμης προσφοράς και τη στήριξη των ατόμων ώστε να βρουν κατοικίες μέσω ισχυρότερων μέτρων προστασίας των ενοικιαστών, τα οποία προσφέρουν μεγαλύτερη σταθερότητα στους ενοικιαστές.
- Η ενεργειακή φτώχεια εξακολουθεί να αποτελεί διαρθρωτική πρόκληση σε πολλές χώρες της ΕΕ, τόσο τον χειμώνα όσο και το καλοκαίρι.** Τα αναφερόμενα μέτρα περιλαμβάνουν έναν συνδυασμό πλαισίων πολιτικής και στοχευμένων επιχορηγήσεων. Η ανακαίνιση με σκοπό την καλύτερη ενεργειακή απόδοση είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών βαθύτερων αιτίων της ενεργειακής φτώχειας καθώς αποφέρει μόνιμη μείωση της ζήτησης ενέργειας και, κατά συνέπεια, των ενεργειακών δαπανών. Ωστόσο, οι αντίστοιχες ιδιωτικές επενδύσεις ενδέχεται να συνιστούν ιδιαίτερη πρόκληση για όσους ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Πέρα από τα γενικά καθιερωμένα συστήματα, πρέπει να αναζητηθούν λύσεις, όπως μέτρα στήριξης με καλύτερη στόχευση στα ευάλωτα νοικοκυριά. Παράλληλα, πρέπει να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός συντονισμός με τον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών ώστε να παρέχονται συμβουλές για τη βελτίωση του ενεργειακού γραμματισμού και της χρηματοδοτικής στήριξης.

- **Παραμένουν οι προκλήσεις στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης όσον αφορά την παιδική φτώχεια. Απαιτείται ευρεία και ολιστική προσέγγιση για την πρόληψη και τη μείωση της παιδικής φτώχειας, καθώς και για την άρση των εμποδίων στην απασχόληση των γονέων.** Η παροχή προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας με ειδική στήριξη για παιδιά από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα αποτελεί βασικό στοιχείο. Τα εν εξελίξει μέτρα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των χαμηλών και επιδεινούμενων εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, καθώς και στην προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλα τα παιδιά και στον μετριασμό των μειονεκτημάτων που οφείλονται στο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών προκλήσεων. Οι μεταρρυθμίσεις απαιτούν περισσότερες επενδύσεις στην ποιότητα, καθώς και στον συνολικό αριθμό θέσεων ΠΕΦ, σε συνδυασμό με το νόμιμο δικαίωμα σε ολοήμερη φροντίδα και εκπαίδευση για τα παιδιά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Συνολικά, είναι σημαντικό η εφαρμογή να παρακολουθείται προσεκτικά προκειμένου να υποστηρίξει περαιτέρω εξελίξεις πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της εξεύρεσης λύσεων για βιώσιμη χρηματοδότηση.

Πολλές από τις επισκοπήσεις αξιολόγησαν την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, που έχουν μεταφερθεί από έτος σε έτος σε προηγούμενους κύκλους του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, γεγονός που καταδεικνύει τον μακροπρόθεσμο και διαρθρωτικό χαρακτήρα των προκλήσεων που παρατηρούνται. Οι συζητήσεις κατέδειξαν ότι τα κράτη μέλη που εξετάστηκαν αναγνωρίζουν τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν και αναλαμβάνουν συγκεκριμένες δράσεις για τη διερεύνηση των ζητημάτων και την προετοιμασία κατάλληλων απαντήσεων σε επίπεδο πολιτικής. Η ΕΚΠ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τα αναφερόμενα μέτρα και θεωρεί θετικές τις προσπάθειες που έχουν καταβάλει τα κράτη μέλη. Την ίδια στιγμή, από τις συζητήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής προκύπτει ότι θα χρειαστούν περαιτέρω δράσεις για να εκπληρωθούν όλες οι απαιτήσεις των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, καθώς σε πολλές περιπτώσεις τα αναφερόμενα μέτρα δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί, ενώ σε άλλες η νομοθετική διαδικασία βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο.

Παραρτήματα:

1. Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα των επισκοπήσεων κοινωνικής σύγκλισης της EMCO και της ΕΚΠ, του 2026.
2. Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα των επισκοπήσεων πολυμερούς εποπτείας της EMCO του 2026.
3. Ειδικά ανά χώρα συμπεράσματα των πολυμερών επισκοπήσεων εφαρμογής της ΕΚΠ του 2026.